

K okamžitému zveřejnění

Kontakty:

(ukrajinsky, německy, polsky, italsky a rusky)
biskup Bohdan Dziourach (+380 95 147 14 69, bohdam@gmx.net)
Kyjev, sekretář synodu Ukrajinské řeckokatolické církve (UŘKC)

(anglicky, francouzsky a italsky)
biskup Borys Gudziak (+33 650 18 27 61, gudziak@gmail.com)
biskup UŘKC v Paříži, ředitel odboru vnějších vztahů UŘKC

(anglicky – Severní Amerika)
biskup Ken Nowakowski (+1 604 812 9694)
biskup v New Westminsteru (Britská Kolumbie, Kanada)

Jako pastýři mluvíme jménem svého lidu před Svatým otcem i před světem „Svatý otec nás vyslechl“

Řím, 6. března 2016

Válka je nespoutané zlo a zásadní porušení Boží vůle. Způsobuje fyzickou zkázu i společenskou destrukci, hluboké mravní škody a nevýslovné lidské utrpení. Nám pastýřům i všem křesťanům a lidem dobré vůle náš Pán připomíná: „Amen, pravím vám: Cokoli jste neudělali pro jednoho z těchto nejposlednějších, ani pro mne jste neudělali“ (Mt 25,45).

Už dva roky zažívají Ukrajinci nový druh agrese – hybridní válku, která ohrožuje jejich suverenitu, ekonomickou životaschopnost, historickou paměť i mezinárodní postavení. Došlo k napadení evropského národa, byla obsazena jeho země, zničena průmyslová infrastruktura a těžce poškozena ekonomika. Útok směřuje proti svobodě, sebeurčení, spravedlnosti a blahobytu ukrajinského národa. Neúnavná a důmyslná mezinárodní propaganda systematicky očerňuje samu identitu Ukrajinců, a to v míře, jakou Evropa nezažila od dob dvou totalitních režimů, nacistického a sovětského.

Proč? Odpověď je prostá. Protože ukrajinský národ se dožaduje své lidské důstojnosti, která pochází od Boha. Je odhodlán rozejít se se sovětskou minulostí – minulostí poznamenanou genocidami, kolonialismem a imperialismem, zuřivým ateismem a hlubokou korupcí. V průběhu minulého století, kterému dominovaly dva totalitní systémy, rudý a hnědý, se Ukrajina stala tím, co historikové označují jako „krvavá země“. Na jejím území zahynulo téměř patnáct milionů lidí: ve dvou světových válkách, při národnostních i náboženských pronásledováních, při genocidách, zejména velkém hladomoru a holocaustu, v důsledku hladu způsobeného válkou a při etnických čistkách. Další miliony lidí strávily dlouhé roky nebo i desetiletí ve vězeních, pracovních táborech a ve vyhnanství na Sibiři.

Bezbožní diktátoři se snažili vykořenit víru a hodnoty, chtěli zničit kulturu a společenské předivo národa, aby ho mohli ovládat, mít nad ním moc a vykořisťovat ho. Stát se snažil řídit rodinný život. Součástí státní politiky se staly potraty. Rapidně rostla míra alkoholismu. Všechny církve a náboženské společnosti, které stály po boku

pronásledovaného obyvatelstva, se staly předními cíli represí. Po tři generace byl jako výslovná součást státní politiky podporován teror. V srdci národa zapustil kořeny strach. Věřící křesťané však pronásledování přestáli a posilovala je přítom slova našeho Pána: „Toto jsem k vám mluvil, abyste měli ve mně pokoj. Ve světě budete mít soužení. Ale buďte dobré mysli. Já jsem přemohl svět“ (Jan 16,33).

Poté, co roku 1991 pokojně zanikl Sovětský svaz, zakoušely jeho nyní už nezávislé nástupnické republiky nově nabytou svobodu. V ní se snažily položit základy demokratickým státním institucím a volnému trhu, přičemž respektovaly suverenitu a mezinárodní hranice sousedních států. V mnoha postsovětských zemích se nicméně demokracie neuchytila a životním stylem se stala korupce. Někteří vnímali rozpad Sovětského svazu jako „největší geopolitickou katastrofu 20. století“ a začali oživovat minulost. To v řadě postsovětských zemí, včetně Ukrajiny, vedlo k nastolení represivních politických opatření a ke vzniku autokratických, kleptokratických režimů. Utrpení lidí nadále pokračovalo. Ukrajinská řeckokatolická církev (UŘKC) s nimi zůstala solidární a celé společnosti jako řešení systematicky nabízí sociální učení církve.

Bůh promluvil ke svědomí ukrajinských občanů a Duch svatý vedl statisíce lidí – mužů a žen, starých i mladých – aby společně vystoupili na Majdanu při modlitbě za národ. „Dost! Skončíme s korupcí a systémovou nespravedlností!“ Národ potvrdil význam lidské důstojnosti a zároveň zakusil pravý ekumenismus v akci: touhu po plné a viditelné jednotě křesťanů. Nová jednota, nová solidarita, nová odpovědnost za obnovenou zemi. „Ustanovuji tě dnes nad národy a nad říšemi, abys vytrhával a hubil, abys ničil a bořil, abys stavěl a sázel“ (Jer 1,10).

Pokojným protestem, do kterého se zapojily miliony lidí po celé zemi a který doprovodily také modlitby ukrajinských náboženských uskupení – pravoslavných, řecko- i římskokatolických věřících, protestantů, židů a muslimů – lidé před dvěma lety zvolali „Dost! Budeme svobodní. Chceme žít bez strachu a bez korupce, chceme spravedlnost. Máme svou důstojnost.“ Lidé si uvědomili, že jejich důstojnost není jen věc daná ústavou, ale že je vpravdě posvátná a tvoří součást svatého Božího záměru. Modlitby, které se každou hodinu konaly na Majdanu, pomohly protestujícím pochopit základní biblický princip: jsme stvořeni k obrazu Božímu a podle jeho podoby (srov. Gn 1,26) a zatímco tento obraz nemůže být zničen, podoba vyžaduje úsilí, ctnost a rozhodnutí řídit společnost podle Božího zákona. Tento projev solidarity a oběti fascinoval celý svět.

Ne všichni ale toto nadšení sdíleli. Podle některých bylo třeba tento nový cit pro svobodu, důstojnost a občanskou odpovědnost i výhledy na přidružení k evropským národům a státům potlačit: mohly by se totiž rozšířit i za hranice Ukrajiny. Během posledních dvou let je tedy celý ukrajinský národ trestán svým severním sousedem, kterému se stýská po sovětském dědictví imperiálního rozmachu. Svou nadvládu ale udržuje jedině strachem, zastrašováním a dohledem nad sdělovacími prostředky. K tomu nutně patří i pohrdání lidskými právy a svobodou svědomí. Trest uvržený na Ukrajince za jejich odvahu osvobodit se je brutální, cynický a manipulativní. Porušování práva tu usiluje o mezinárodní legitimizaci a pěstuje se nepřátelství a odpor k projevené vůli ukrajinského lidu. Cílem je zastavit rozvoj občanské společnosti a nedovolit nastolení skutečného právního státu.

Hlava Ukrajinské řeckokatolické církve a členové stálého synodu UŘKC přišli do Říma, aby se setkali s Jeho Svatostí papežem Františkem a podělili se s ním o to, čím žijí jejich věřící i celý ukrajinský národ. Je důležité, aby toto poselství slyšela křesťanská rodina i

mezinárodní společenství v celém světě: jsme vystaveni násilné invazi ze zahraničí a potřebujeme vaše morální vedení i charitativní pomoc.

Podle oficiálních údajů bylo zabito téměř deset tisíc lidí, neoficiálně je to mnohem víc. Desítky tisíc lidí byly zmrzačeny a zraněny. Válka přímo postihla pět milionů lidí, téměř polovina z nich se stala uprchlíky. Téměř dva miliony lidí jsou vyhnanci ve své zemi, téměř 300 tisíc z nich tvoří děti. Až půl milionu lidí bylo během uplynulých dvou let nuceno zemi opustit. Pro žádného věřícího člověka ani pro člověka dobré vůle nejsou tyto lidé jen statistickými údaji – každý z nich je otcem nebo matkou, bratrem nebo sestrou, sousedem, dítětem nebo přítelem.

Ukrajina prochází rostoucí humanitární krizí – největší, jakou Evropa zakusila od konce druhé světové války. Důsledky dva roky trvající hybridní války uvrhly stovky tisíc lidí do posttraumatického šoku, z něhož se budou vzpamatovávat celá desetiletí. Prakticky celá populace je zbídačelá. Ukrajinská měna klesla za dva roky na pouhou třetinu své dřívější hodnoty. Nezbytné hospodářské reformy – které jsou nutnou podmínkou mezinárodní finanční pomoci – znamenají pro naprostou většinu obyvatelstva také 350procentní nárůst v nákladech na vytápění. Nesmí se zapomínat na to, že na Ukrajině je poměrně chladné klima...

... ale ukrajinský lid má vřelé a otevřené srdce. Přijal mezi sebe na dva miliony válečných uprchlíků. Štědrost dobrovolníků nepřestává udivovat: ve všech částech země pečují o zraněné a traumatizované i o lidi zbavené domova, o vdovy a sirotky. Toto svědectví milionů Ukrajinců inspiruje a dává naději. Pokračující agrese ale nadále zvětšuje lidské utrpení. Zabíjí se stále dál.

Evropa dnes stojí před otázkou, která se dotýká samotného jejího srdce. Pro koho je v něm místo? A kolik místa tam je? Kontinent vnímá, že ujmout se uprchlíků není snadné. Až dosud měla Evropa srdce velké, štědré a pohostinné. Uprchlíci z Blízkého východu hledají a nacházejí útočiště zejména v evropských i mimoevropských zemích, kde se křesťanská tradice a sociální učení církve staly základem moderního respektu ke svobodě každého člověka a lidským právům. Poskytování podpory pro více než milion nových uprchlíků se ale pro Evropskou unii ukazuje jako velký problém. A to navzdory tomu, že EU disponuje ročním rozpočtem 400krát větším než je ukrajinský rozpočet. Ukrajina přesto bez velkého mezinárodního rozruchu a pozdvižení přijala během posledních let dva miliony uprchlíků – lidí vyhnaných v rámci své vlastní země. Křesťanské dědictví Evropy je vystaveno zkoušce. Jak bude znít naše odpověď během Svatého roku milosrdenství, který vyhlásil papež František?

Během svého pobytu v Římě jsme objasňovali realitu toho, co se dnes na Ukrajině odehrává, odsuzovali invazi a hybridní válku a ostře kritizovali skutečnost, že miliony nevinných mužů, žen a dětí trpí. Církev odsuzuje zvěrstva, únosy, věznění a mučení ukrajinských občanů v oblasti Donbasu a Krymu – zejména násilí páchané na příslušnících náboženských a etnických skupin, mezi nimi muslimských Tatarech, i dalekosáhlé porušování občanských práv a lidské důstojnosti milionů lidí.

Jako křesťané jsme připraveni odpouštět a usilovat o mír. Hlásáme a aktivně podporujeme pokoj a odpuštění. Skutečného míru lze ale dosáhnout jedině tehdy, až ustane invaze a skončí se válka.

Přicestovali jsme do Říma u příležitosti 70. výročí události, kterou historikové označují jako „Lvovský pseudosynod“. Ve dnech 8. až 10. března 1946 ho zinscenoval stalinský režim, aby tak zlikvidoval UŘKC, a konal se bez účasti jediného řeckokatolického

biskupa, protože všichni už v té době byli zadrženi. Ačkoli podstupovali bití a mučení a bylo jim vyhrožováno dlouholetým vězením, nebo dokonce smrtí, všichni do jednoho odmítli přerušit své spojení s papežem. V důsledku toho se UŘKC stala v celosvětovém měřítku největší církví, která byla zcela postavena mimo zákon. Její majetek byl převeden na Pravoslavnou církev Moskevského patriarchátu nebo zabaven a užíván ke světským účelům. Stalin chtěl zpřetrhat vazby ukrajinských řeckokatolíků na římského biskupa. Mnozí biskupové zemřeli ve vězení nebo v gulagu. Podobný osud potkal i stovky kněží a řeholníků i desítky tisíc věřících.

Avšak naše naděje a „naše pomoc je ve jménu Hospodina, který učinil nebe a zemi“ (Žl 124,8). Sovětský svaz už dnes neexistuje a kdysi mocní pronásledovatelé jsou vydáni dějinnému a Božímu soudu. Ti, kdo jimi byli umučeni, jsou nyní prohlašováni za svaté a jejich duchovní děti rostou na duchu i počtem. „Víme, že těm, kteří milují Boha, všechno napomáhá k dobrému, těm, kdo jsou z Boží vůle povoláni“ (Řím 8,28). Hospodin požehnal utrpení a oběti, aby tak naplnil své záměry. Na počátku 20. století – století obětí – měla UŘKC tři eparchie (diecéze) na západní Ukrajině a v nich tři biskupy. Dnes ji tvoří 33 eparchií a exarchátů s 53 biskupy na čtyřech kontinentech. Jestliže v roce 1989, na konci života v katakombách, zůstalo z původního počtu tří tisíc duchovních předválečného kněžstva jen 300 starších kněží, dnes máme znovu tři tisíce kněží a jejich věkový průměr činí 38 let. Církev na Ukrajině je živá a dynamická. Přicestovali jsme do Říma, abychom zde potvrdili jednotu obnovené UŘKC se Svatým otcem a vydali svědectví o své jednotě s celosvětovou katolickou církví.

UŘKC vlastní krví prokázala solidaritu s římským biskupem i celosvětovým katolickým společenstvím. Teď, ve Svatém roce milosrdenství, nastal čas, aby katolická církev v duchu podobné solidarity přinesla uzdravující balzám milosrdenství svým trpícím bratřím a sestrám na Ukrajině. Ukrajinský lid dokazuje svou oddanost evropským hodnotám – lidské důstojnosti a právnímu státu. Teď nastal čas, aby Evropa pochopila, že pokud se sama za tyto hodnoty nepostaví na Ukrajině, ohrozí tím sama sebe na celém kontinentě. Nastal čas, aby národy Evropy i její náboženské společnosti stvrdily to, co je jim nejdražší – čas posoudit, zda se západní mocnosti a společnosti dokážou intenzivněji dělit o požehnání svobody a prosperity, jimž se těší, také s lidmi, kteří trpí už tak dlouho.

Ukrajinská řeckokatolická církev se neúnavně modlí za mír a usiluje o něj. Její vedení v Římě prosilo Svatého otce i svět, aby pomohli zastavit válku a ukončit humanitární krizi, kterou vyvolala ruská invaze na Ukrajinu. Pro Ukrajince, kteří se hlásí k různým církvím a náboženským uskupením, i pro ukrajinské občany bez vyznání představuje Svatý otec celosvětovou mravní autoritu, která vždy říká pravdu. Pro trpící ukrajinský lid je tento pravdivý hlas nanejvýš důležitý. Pokud ho lidé neuslyší nebo mu neporozumějí, upadají ve zmatek, přepadá je strach a cítí se zapomenuti.

„Lidé trpí, Vaše Svatosti, a čekají na vaše objetí, na aktivní podporu ze strany katolického společenství i všech lidí dobré vůle,“ sdělili jsme. Svatý otec dal jasně najevo, že bude jednat. Velice důležitá je i skutečnost, že v předvečer tragického výročí Lvovského pseudosynodu papež František upřímně ocenil věrnost a hrdinské svědectví několika generací řeckokatolíků. Připravil vřelé pastýřské prohlášení, v němž události z března roku 1946 nazval pravým jménem. Zdůraznil zároveň, že ekumenické problémy nelze řešit na úkor žádné východní katolické církve.

Doufáme, že Jeho Svatost iniciuje a podpoří další kroky, které by milionům Ukrajinců ulevily v nezměrném utrpení, že se jich zastane a povzbudí k mezinárodní pomoci. UŘKC je připravena umožnit zodpovědné, transparentní a ekumenické řízení mezinárodní

pomoci a sloužit ukrajinskému lidu bez ohledu na etnickou nebo politickou příslušnost, jazyk nebo vyznávané náboženství. Jsme připraveni spolupracovat s dalšími vládními i nevládními organizacemi, abychom společně ukončili utrpení a reagovali na okamžité i dlouhodobé potřeby všech, kdo jsou zasaženi humanitární krizí způsobenou invazí na Ukrajinu. Dost bylo tohoto utrpení! Je možné mu předejít. Je možné z něj uzdravit. Učínme rok milosrdenství realitou i na Ukrajině!

*+ Svjatoslav (Ševčuk),
vyšší arcibiskup kyjevsko-haličský,
hlava a otec UŘKC*

*+ Volodymyr (Vijtyšyn),
metropolita a arcibiskup ivano-frankivský*

*+ Jaroslav (Pryriz),
biskup drohobyčský*

*+ Ken (Nowakowski),
biskup v New Westminsteru*

*+ Borys (Gudziak),
biskup diecéze sv. Vladimíra Velikého v Paříži*

*+ Bohdan (Dziourach),
sekretář synodu UŘKC*